

Je kunt op NRC rekenen voor betrouwbare informatie, duiding en analyse

Lees of luister, digitaal of op papier al vanaf €2,- per week

KIES MIJN A

N.B. Het kan zijn dat elementen ontbreken aan deze printversie.

Profiel

Deze vrouw wil aan het licht brengen hoe gevaarlijk Facebook is

Klokkenluider Frances Haugen Een oud-werknemer getuigt in de Senaat over wat er mis is met het socialemediabedrijf. „Winst gaat boven belang van mensen.”

✍️ Juurd Eijsvoogel ⌚ 5 oktober 2021 ⌚ Leestijd 3 minuten

Voormalig Facebookmedewerker Frances Haugen getuigt in de Senaat. „Ze hebben hun immense winsten altijd voorrang gegeven boven het belang van mensen.”

Foto Jabin Botsford/Reuters

De vrouw die het grote Facebook in het nauw heeft gebracht, de 37-jarige Frances Haugen, heeft een missie. „Ik haat Facebook niet”, schreef de Amerikaanse dit voorjaar, op haar laatste werkdag, op het intranet van het concern. „Ik houd van Facebook. Ik wil het redden.”

Maar dat kan volgens klokkenluider Haugen niet zonder aan het licht te brengen wat er niet deugt, of zelfs gevaarlijk is, aan het grootste socialemediabedrijf ter wereld. En ook niet zonder dat de Amerikaanse overheid Facebook strenge regels oplegt.

„Toen we ontdekten dat tabaksbedrijven de schade die ze aanrichtten verborgen hielden, kwam de overheid in actie”, zei ze dinsdag in een hoorzitting in de Amerikaanse Senaat. „Toen we begrepen dat auto’s veiliger waren met gordels kwam de overheid in actie. Ik smeed u om nu hetzelfde te doen”, spoorde ze de senatoren aan.

Facebook-topman Mark Zuckerberg heeft woensdag de beschuldigingen van Haugen ontkend:

Facebook-oprichter Zuckerberg ontkent beschuldigingen klokkenluider

Uit zichzelf zal de leiding van het bedrijf Facebook en Instagram niet veiliger maken, vervolgde ze haar betoog zelfverzekerd en glashelder - „want ze hebben hun immense winsten altijd voorrang gegeven boven het belang van mensen. Zolang Facebook in het duister kan blijven opereren hoeft het aan niemand verantwoording af te leggen. En zal het keuzes blijven maken die ingaan tegen het algemeen belang.”

Schaduwzijden

Haugen lekte interne documenten van Facebook naar *The Wall Street Journal* waaruit blijkt dat het bedrijf zich terdege bewust is van zijn schaduwzijden. Dat bijvoorbeeld de geestelijke gezondheid van tienermeisjes die onzeker zijn over hun lichaam geschaad kan worden door het gebruik van Instagram, de populaire foto-app van het Facebook-concern. Of dat de algoritmes van Facebook tweedracht in de samenleving bevorderen.

Volgens Haugen is Facebook medeverantwoordelijk voor de [bestorming van het Capitool](#) door aanhangers van toenmalig president Trump, op 6 januari van dit jaar. Rond de Amerikaanse verkiezingen trad Facebook extra streng op tegen nepnieuws en berichten met een gewelddadige toon. Maar te snel liet het concern de teugels weer vieren, waardoor Trump-aanhangers twijfel konden blijven zaaien over de rechtmatigheid van de overwinning van Joe Biden en oproepen konden doen voor de bestorming.

Frances Haugen onderscheidt zich van de typische klokkenluider, vaak een man op leeftijd die na een lange loopbaan en jarenlange interne kritiek de noodklok luidt over misstanden in zijn bedrijf. Haugen heeft slechts een kleine twee jaar bij Facebook gewerkt, daarvoor bij onder andere Google, Pinterest en andere sociale media.

Ze zegt een sterk persoonlijk motief te hebben om de strijd met het bedrijf aan te binden. Een paar jaar geleden raakte ze vervreemd van een goede vriend, vertelde ze in interviews, die online steeds meer geobsedeerd raakte door racistische ideeën en samenzweringstheorieën over duistere krachten die de politiek zouden manipuleren. „Dat deed me zo veel pijn, ik wil dat niemand dat hoeft mee te maken. Ik zag hierdoor het enorme belang van betrouwbare informatie op Facebook.”

Voorkomen van misinformatie

Toen Facebook haar in 2018 een baan aanbood zou ze hebben gezegd alleen geïnteresseerd te zijn als ze kon werken bij de integriteitsafdeling, die zich onder meer bezighoudt met het voorkomen van misinformatie en toeziet op de veiligheid voor gebruikers van Facebook, Instagram, WhatsApp en Messenger, die allemaal tot het bedrijf horen. Maar eenmaal op die afdeling kreeg ze al snel de indruk dat de top van het bedrijf groei en winst veel belangrijker vond dan de aanbevelingen van haar en haar collega's.

Haar moeder, een dominee, zei: als je denkt dat er levens op het spel staan moet je doen wat je kan om die levens te redden, vertelde Haugen *The Wall Street Journal*. Dus toen ze na een arbeidsconflict ontslag nam, kopieerde ze eerst duizenden pagina's van interne documenten van het bedrijfsnetwerk. Tot haar verbazing werd ze daarbij niet gesnapt, ook al houdt Facebook bij wat medewerkers op het intranet doen, en ook al verzamelde ze informatie die niet hoorde bij haar eigenlijke werkterrein.

Lees ook:

Facebook naar Amerikaanse Senaat vanwege 'giftig' effect op welzijn kinderen

Die informatie gaf ze niet alleen aan *The Wall Street Journal*, maar ook aan Congres-leden en de Amerikaanse beurswaakhond SEC - waar ze een klacht tegen Facebook indiende.

In de Senaat, en dus voor de tv-camera's, vervolgde Haugen dinsdag haar aanval op Facebook. Scherp, maar genuanceerder dan de meeste senatoren. De ene na de andere senator, zowel Democraat als Republikein, prees haar en viel haar bij. Of het Congres Facebook werkelijk aan banden kan leggen, is de vraag. Maar in Frances Haugen heeft Facebook een tegenstander van formaat. Iemand die haar missie heeft gevonden en duidelijk maakt dat ze niet snel zal loslaten.